

Driftstilskudd til private barnehager

Katrin Sørlandsengen

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Sissel Eirheim Løkken

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Tema

- Kort om driftstilskudd
- Hvilke utgifter skal med i beregningen av sats
- «Særlige behov i barnegruppa» og «særlige driftsforutsetninger»

Driftstilskudd

Grunntilskudd

- Kommunen **skal** gi

Ekstra grunntilskudd

- Kommunen **skal** gi ved:
 - Særlige driftsforutsetninger eller særlige behov i barnegruppen*
 - Virkningstidspunktet for innføring av nye krav (nasjonale eller lokale)
 - Kommunen oppfyller ikke alle lovkrav

Tilleggstilskudd

- Kommunen **kan** gi

Beregning av grunntilskudd

Ordinære driftsutgifter i kommunale barnehager:

- fratrasket administrasjonsutgifter, pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgifter
- samme beregning som etter tidligere regelverk
- barnehageloven § 19 a første ledd og finansieringsforskriften § 6

Hva er nytt?

- presisert at utgifter som dekkes av andre tilskudd enn rammetilskuddet til kommunen og pålagte kommunale egenandeler skal holdes utenfor
- finansieringsforskriften § 6: Foreldrebetalingen skal trekkes fra beregningsgrunnlaget
- finansieringsforskriften § 8: midler til kommunale satsinger kan holdes utenfor beregningen av grunntilskuddet (private barnehager skal få mulighet til å delta)

Ordinære driftsutgifter

- Driftsutgifter som ikke dekkes av andre offentlige tilskudd og foreldrebetaling
- Blant annet utgifter til grunnbemanning, mat, leker, turer, inventar og utstyr, administrasjon av den enkelte virksomhet/barnehage (styrer/daglig leder), drift av barnehagelokaler (renhold og vaktmestertjenester, strømutfgifter, vann og avløp mv.)
- Selvstendig vurdering uavhengig av plassering i kommuneregnskapet
- Likebehandling av private og kommunale barnehager

Ordinære driftsutgifter – erfaringer fra praksis

Utgifter til kommunens felles tjenester (f.eks. IKT):

Både sektoravhengige og sektoruavhengige utgifter til kommunens felles tjenester (f.eks. IKT) dekkes av administrasjonspåslaget, uavhengig av om tjenesten benyttes i den daglige driften i en barnehage.

Vedlikehold vs. investering:

Selvstendig vurdering av om utgiftene er løpende utgifter til vedlikehold som skal med i beregningsgrunnlaget.

Ekstra grunntilskudd – «særlige» utgifter

Utgifter som *kan* holdes utenfor beregningen av grunntilskudd

Særlige driftsforutsetninger

- Smådriftsulemper
- Beliggenhet som skiller seg ut

Vilkår: Forholdene må *være årsaken til* at barnehagen har høye driftskostnader per barn

Særlige behov i barnegruppa

- Behov for ekstra tiltak eller ressurser på grunn av særtrekk ved barnegruppa

Omfatter ikke barns behov dekket av vedtak etter barnehageloven kapittel VII.

Ekstra grunntilskudd

Kommunens plikt til å gi ekstra grunntilskudd

- Private barnehager med *tilsvarende* driftsforutsetninger eller behov i barnegruppa

Mulighet til å stille vilkår

- Saklig sammenheng
- Ikke være uforholdsmessig tyngende

Andre tilfeller hvor kommunen plikter å gi ekstra grunntilskudd

Innføring av nye krav etter loven:

- barnehageloven § 19 a tredje ledd og finansieringsforskriften § 10
- gjelder ved innføring av nye krav som ikke er en del av beregningen for grunntilskuddet
- fra det tidspunktet kravene får virkning for private barnehager

Kommunen ikke oppfyller krav:

- finansieringsforskriften § 11
- gjelder når de kommunale barnehagene *i gjennomsnitt* ikke oppfyller kravet til grunnbemanning eller norm for pedagogisk bemanning

Tilleggstilskudd

Kommunen *kan* gi tilleggstilskudd:

- barnehageloven § 19 a fjerde ledd
- kommunen kan stille vilkår for bruken

Bruk av rettskjeldene

Kort om korleis de nyttar rettskjeldene til å forstå og bruke det nye regelverket om finansiering av private barnehagar

Rettskjeldebilete

- til det nye finansieringsregelverket

- **Lov- og forskriftstekst**
 1. Barnehagelova
 2. Forskrift om finansiering av private barnehagar (finansieringsforskrifta)
- **Lovforarbeid**
 - Prop. 138 L (2024-2025) Endringer i barnehageloven (styring og finansiering av barnehagesektoren)
- **Merknadar til forskrifta**
 - Veileder til de enkelte bestemmelsene i forskrift om finansiering av private barnehager

Lov- og forskriftsteksten

BARNEHAGELOVEN
(LOV OM BARNEHAGER)

av 17. juni 2005 nr. 64

med endringer, sist ved lov
av 20. juni 2025 nr. 39
(i kraft 1. januar 2026)

med historiske noter

samt
FORSKRIFTER

CAPPELEN DAMM
AKADEMISK

LOVDATA

- **Lov om barnehagar** (barnehagelova)
 - Vedtatt av Stortinget
 - § 19 (endra frå 1. august 2026)
 - §§ 19 a, 19 b og 19 c (nye frå 1. august 2026)
- **Forskrift om finansiering av private barnehagar** (finansieringsforskrifta)
 - Heimla i barnehagelova §§ 19 a, 19 b og 19 c, som set rettslege rammar
 - Vedtatt av Kunnskapsdepartementet (KD)
- **Lov-/forskriftsteksten**
 - Gir rettar og plikter
 - Ordlyden må tolkast

Utgangspunktet for tolkinga

- **Lovforarbeid**

- *Prop. 138 L (2024-2025) Endringer i barnehageloven (styring og finansiering av barnehagesektoren)*
- Hjelp til å tolke ordlyden i:
 - ❖ lovteksten
 - ❖ forskriftsteksten

- **Merknadar til forskrifta**

- *Veiledning til de enkelte bestemmelsene i forskrift om finansiering av private barnehager*
- Hjelp til å tolke ordlyden i forskriftsteksten
- Publisert saman med forskrifta på Lovdata Pro

- **Rettspraksis (domar)**

Støttemateriale for tolkinga ved tvil

- **Kunnskapsdepartementet (KD)**
 - Rundskriv, rettleiarar og tolkingsutsegn
 - Vedtaksorgan for finansieringsforskrifta med merknadar
 - Fagleg kompetanse og likebehandling
- **Utdanningsdirektoratet (Udir)**
 - Rettleiarar og tolkingsutsegn
 - Statleg organ direkte underlagt KD
 - Fagleg kompetanse og likebehandling
- **Rettleiarar, malar og materiell frå KS**
 - Statleg støtta rettleiingsmateriell
 - Fagleg kompetanse og einsarta praksis
 - Obs: Interesseorganisasjon for partane

Døme på bruk av rettskjeldene ved tolking av finansieringsforskrifta

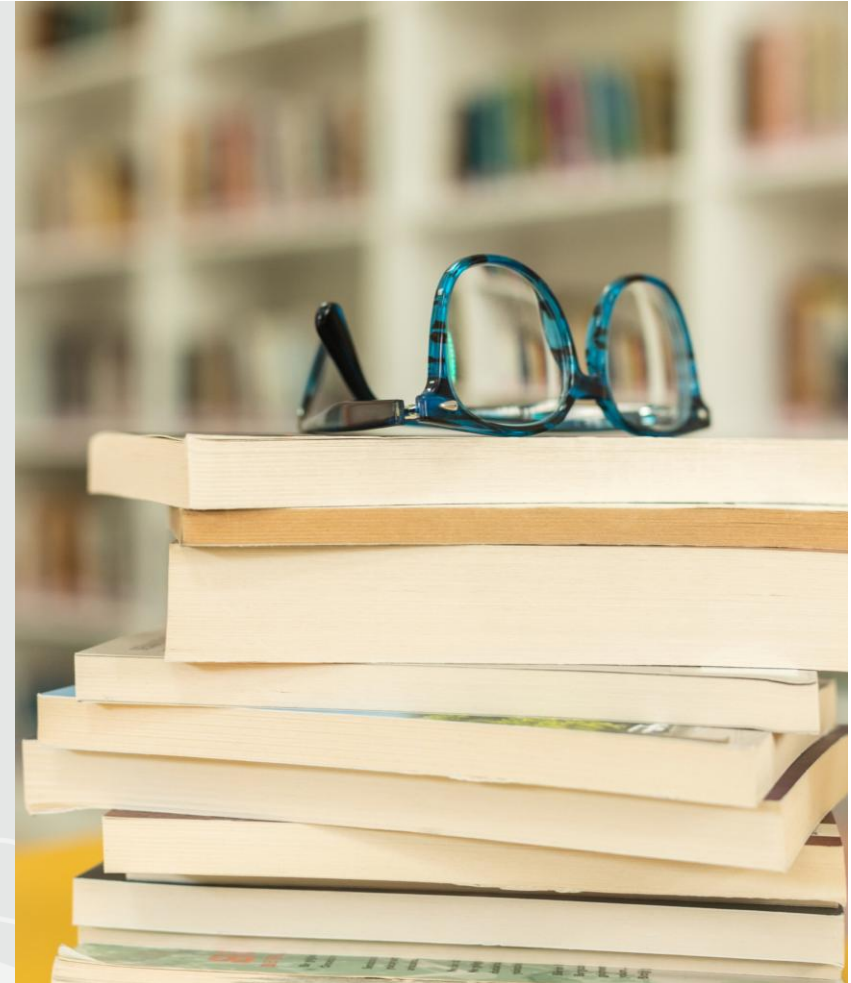

Foto: Microsoft Stock Images

Første dømme: Lovforarbeida

Tolking av «*særlige behov i barnegruppen*», jf. finansieringsforskrifta § 1 første ledd andre punktum

1. Finansieringsforskrifta § 1 første ledd
 1. «*særlige behov i barnegruppen, jf. barnehageloven § 19a andre ledd*»
2. Barnehagelova § 19a andre ledd:
 1. «*særlige behov i barnegruppen*»
3. Lovforarbeida Prop. 138 L (2024-2025):
 1. Til § 19a: «Med «*særlige behov i barnegruppen*» menes særtrekk ved barnegruppen samlet sett, eksempelvis barnehager med høy andel barn fra familier med lav sosioøkonomisk status.»
 2. Pkt. 9.2.5.2: «Med *særlige behov i barnegruppen* menes særtrekk ved barnegruppen som samlet sett kan gi behov for ekstra tiltak eller ressurser i enkelte barnehager. Dette kan for eksempel være barnehager med høy andel barn fra familier med lav sosioøkonomisk status, og der det er behov for ekstra ressurser, men likevel ikke slik at det er barn med vedtak etter barnehageloven kapittel VII. For eksempel kan kommuner velge å ha høyere grunnbemanning i slike barnehager. Dette er ordinære driftsutgifter som i utgangspunktet skal være del av beregningsgrunnlaget, og som krever en særskilt hjemmel dersom det skal holdes utenfor. Etter departementets syn kan slike særtrekk ved barnehagen eller barnegruppen gjøre det ekstra ressurskrevende å gi et like godt barnehage tilbud til de barna som går i disse barnehagene dersom ikke tilskuddene differensieres.»
4. Merknaden til finansieringsforskrifta § 1 er taus om tolkinga.

Andre døme:

Merknaden til føreseгна i forskrifta

Tolking av «*kommunal deflator*», jf. finansieringsforskrifta § 4

- Finansieringsforskrifta § 4
 - Første ledd «med **kommunal deflator**»
 - Andre ledd «med **kommunal deflator**»
- Barnehagelova og lovforarbeida
 - Ikkje nemnd
- Merknaden til finansieringsforskrifta § 4
 - «Med **kommunal deflator** menes faktoren for forventet pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren som brukes i prisomregningen av det kommunale rammetilskuddet (kommunal deflator inkludert pensjonskostnader). Dette fastsettes av Finansdepartementet, og offentliggjøres hver høst i Nasjonalbudsjettet. Ved indeksregulering etter første og andre ledd er det anslag fra siste tilgjengelige nasjonalbudsjett som skal brukes.»

Tredje døme:
Lovforarbeida og merknaden til føresegna i
forskrifta

Tolking av «*basert på pensjonsvilkårene til den private barnehagen*», jf. finansieringsforskrifta § 14 andre punktum

1. Finansieringsforskrifta § 14
 1. Andre punktum «***basert på pensjonsvilkårene til den private barnehagen***»
 2. Første punktum «*etter barnehageloven § 19b første ledd andre punktum*»
2. Barnehagelova § 19b første ledd andre punktum
 1. «***basert på pensjonsvilkårene til den enkelte barnehage***»
3. Lovforarbeida Prop. 138 L (2024-2025) – om «*naturlig å se hen til*»
 1. Pkt. 9.3.5.4: «Ved fastsetting av tilskudd til pensjon må kommunen vurdere hvilken prosentsats som skal benyttes for den enkelte private barnehage i kommunen. Det vil være naturlig å se hen til hvor stort innskudd barnehagen har, hvor stor egenandel den har, om barnehagen har AFP og eventuelt om de har innslag av ansatte med ytelsespensjonsordning.»
4. Merknaden til finansieringsforskrifta § 14 – om «*skal ... legge til grunn*»
 1. «At kommunen skal velge prosentsats «***basert på pensjonsvilkårene til den private barnehagen***» innebærer at kommunen skal velge den prosentsatsen som passer best for den enkelte barnehage. For å velge hvilken prosentsats barnehagen skal innplasseres på, må kommunen innhente dokumentasjon om avtalevilkårene i private barnehager og utfra dette fastsette hvilken prosentsats barnehagen skal innplasseres på. I vurderingen skal kommunen legge til grunn egenandelen i kommunale barnehager i kommunen. Dersom den private barnehagen har høyere egenandel enn de kommunale barnehagene, skal barnehagens egenandel legges til grunn.»

Forvaltingskompetanse

Kort om saksbehandlingen av enkeltvedtak etter det nye regelverket
om finansiering av private barnehagar

Gjere enkeltvedtak om tilskot

Foto: Microsoft Stock Images

- Finansieringsforskrifta §§ 1 andre ledd og 3
- Kommunen som barnehagemyndighet
 - Kommunen utøver offentlig myndighet
 - Barnehagelova kapittel IV
 - ❖ «Barnehagemyndighetens oppgaver mv.»
 - ❖ §§ 19, 19a, 19b og 19c
 - Omsynet til likebehandling
 - ❖ §§ 11 og 19 tredje ledd
- Forvaltingslova
 - Enkeltvedtak, jf. § 2 første ledd bokstav a og b.
 - «Alt» unnateke kapittel VII. jf. § 3 første ledd

Saksbehandling av enkeltvedtak

- Forvaltningslova
 - Habilitet, jf. kapittel II
 - Rettleiingsplikt, jf. § 11
 - Opplysningsplikt, jf. § 17
 - Saksbehandlingstid og førebels svar, jf. § 11a
 - Krav til grunngiving, jf. §§ 24 og 25
 - Klage, jf. kapittel VI og finansieringsforskrifta § 22
 - Omgjering, jf. § 35
- Ulovfesta lære om misbruk av mynde – forbod mot:
 - Utanforliggende omsyn
 - Usakleg forskjellsbehandling
 - Sterkt urimeleg resultat

Takk for oss!